

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarohle pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefranțese se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Tot mai rău.

Sibiu, 5 Februarie n.

La tot răul Românul pășit zice: ferește-ne Dómne de mai rău.

Și nouă ne vine să credem, că abia mai putem zice vorba înțeleptă a Românului.

Zi de zi din rău dăm tot mai în rău; atâta am pierdut, cât abia mai avem ce să pierdem.

După toate semnele ni-se pregătesc zile tot mai grele mai ales în cele ale școlilor.

Cât a venit la cârmă guvernul actual, într-o altă a promis la o interpelare a deputatului Kossuth, că va lua măsuri în favorul limbii magiare, ca aceea să se propună mai cu efect în școlile populare.

Promisiunea acésta din programul guvernului este pe cale a se împlini.

După cum a cetit publicul nostru, în zilele acestea în capitala țerii noastre au fost întruși inspectorii de școle și sub presidenția ministrului de culte au discutat asupra măsurilor, cari ministrul voiește să le introducă în favorul limbii magiare.

Până acuma nu avem încă instrucțiunea ministerială, ca în deplină cunoștință de cauză să se pronunțăm.

Avem însă înaintea noastră dările de semnă despre desbaterile din ancheta, avem unele enunțări mai mult generale ale ministrului de culte, și unele dorințe exprimate în decursul deliberațiilor de către inspectorii ungari de școle.

Din acestea ne putem orienta din destul asupra celor ce se pregătesc.

Noi o am spus de mult, o am spus înainte de acésta cu 20 de ani, că în ministeriul de culte este de mult pregătit un plan grandios, un plan bine studiat și întocmit, cum are să urmeze magiarizarea întregii instrucțiuni publice.

O am spus de mult, că planul acesta se pune în practică succesiv, când mai pe față, când mai pe ascuns,

însă consecuent se pune în practică, și este numai cestiune de timp și de împrejurări punerea aceluia în practică în toate detauriile.

Cine a urmărit cu atențiune dezvoltarea lucrurilor numai la școlile elementare — ca să rămânem numai la acelea — a putut observa, că cele mai multe din ordinațiunile de azi cu privire la propunerea limbii magiare au trecut și peste textul, dar' și peste spiritul articolului de lege XVIII: 1879, prin care s'a decretat limba magiară ca limbă de propunere în școlile elementare din patria noastră.

Despre articolul de lege XXXVIII din 1868, care legiuiește, ca fie-care elev să învețe în limba sa maternă până unde se începe instrucțiunea superiôră (universitatea, academia) azi nu mai vorbim, căci la acela azi nime nu se mai cugetă, de cât dór' când se exprimă ici-colea câte o dorință, ca legea aceea să se delăture cu totul.

Articolul de lege XXVIII: 1876 normeză cercul de competență al inspectorilor de școle față cu școlile confesiunilor.

Astăzi prin ordinațiuni cercul de competență al inspectorilor de școlă s'a lăpt mult peste dispozițiunile legii de care vorbim.

Îndrăsnéla în direcțiunile nefavorabile pentru noi a mers așa departe, în cât unele confesiuni și-au întins mâna și în sanctuariul bisericeii noastre, cerând, ca studiul religiunii, ca ritualele noastre să se învețe în limba magiară, deocamdata elevilor greco-orientali de la școlile acelor confesiuni.

După cum transpiră din ancheta de care am facut amintire, acuma se vor lua măsuri față cu pedagogiile noastre.

Cu provocare la analogia unor dispozițiuni din legea de instrucțiune, de doi ani încóce ni-s'a luat îndreptățirea de a face fetele esamene la pedagogiile noastre, sub cuvânt, că ele numai la pedagogie de fete pot învăța și pot câștiga diplomă

Noi nu avem pedagogii de fete, nici nu avem speranțe să facem într-o împrejurările actuale.

Compatrioții nostri sași, priviți cu ochi mai buni, și tractați mai cu cruțare, tocmai acuma se frământă: cum să înființeze o pedagogie de fete?

Chiar și actualele noastre institute pedagogice sunt puse la grele probe când vorba e să se dea candidaților diplomă, deóre-ce la limba magiară se fac restricțiuni cari nu mai pot fi acoperite cu legea din anul 1879.

Din enunțăriunile actualului ministru de la culte am înțeles două lucruri, că va umbla pe cărările antecesorilor sei și că nu va statifica toate școlile.

Ori-cine va fi ministru de culte la noi, va trebui să mERGă pe cărările croite de planul cel mare, după care are să se desvólte politica de instrucțiune în statul nostru.

Că nu va statifica deodată toate școlile, o credem, și o și înțelegem.

S'a vorbit în acea anchetă, că se vor lua școlile numai din mâinile confesiunilor cari nu dau garanță că vor executa legile în intențiunile inspectorilor de școle.

Ce sens ar avé luarea școlilor din mâinile unguirilor, fie ei reformați, evang. luteranii, ori romano-catolici?

Noi vom sta gata de apărare, și vom conserva ce vom putea conserva.

În celelalte speranța noastră este în Dumnezeuul părinților nostri, el ne-a ocrotit în toate timpurile, el póte pune stavilă tuturor pornirilor dușmane nouă.

Dómne, nu zăboví!

Serviciu militar de doi ani. În ședința de alaltăieri a comisiunii de bugetare ministrul de războiu a declarat, că va recomanda dietei imperiale decretarea prin lege a serviciului militar de doi ani și că deja în proximele proiecte militare se vor cuprinde dispozițiuni în privința acésta. — E vorba însă de ministrul de războiu al Germaniei.

Episcopul de la Timișóra. În 10 Decembre a. tr. sinodul de la Carlovitz a ales episcop al dieceei sârbești timișorene pe archimandritul Dr. George Letici. Cum cetim acum în ziarele din capitală, M. Sa a întărit alegerea.

Convocarea dietei austriace.

Cum se raportéza din Viena, guvernul austriac va convoca Reichsrathul (dieta imperială austriacă) pe ziua de 23 Februarie, luându-se ca sigur că până atunci delegațiunile și vor termina toate agende.

Din delegațiuni.

Mercuri după amiază și-a început ședințele delegațiunea ungară, resolvând câteva agende de formalitate: concedii câtorva membri, prezentarea comunicatului întrat de la delegațiunea austriacă privitor la cele hotărâte în aceea, alegerea presidentului subcomisiunii pentru afacerile esterne (Láng Lajos) și alegerea notariului (Pap Géza).

Programul de lucru al delegațiunii e următorul: Joi înainte de amiază a ținut ședință subcomisiunea pentru afacerile esterne, având la ordinea zilei discutarea bugetului; după amiază a ținut ședință „subcomisiunea de provizantare a subcomisiunii pentru afacerile militare”; pe azi înainte de amiază era convocată la ședință aceeași „subcomisiune a subcomisiunii”, ear' pe după amiază subcomisiunea pentru revidarea șocotelilor; mâne are să țină ședință subcomisiunea pentru afacerile marine de războiu; Luni își începe lucrările subcomisiunea pentru afacerile militare, ear' Marți va țină ședință subcomisiunea financiară.

Interesul general e îndreptat asupra ședințelor subcomisiunii pentru afacerile militare, deóre-ce în óre-care din aceste ședințe ministrul de războiu va trebui să se pronunțe asupra reformelor militare, respective asupra concesiunilor stórse de dieta ungară cu privire la validitatea magiarismului în sinul armatei. Deosebi cercurile politice magiare așteptă cu mare interes enunțăriunile ministrului de războiu, fiind-că de la chipul cum ele vor fi mulțămítóre, ori nu, și-a făcut pendentă partidul popular continuarea ori sistarea obstrucției față cu cabinetul Tisza.

FOIȘÓRĂ

Igiena scolară *)

de Dr. I. Beu.

Scopul scoalei este dintră cele mai nobile. Cercetarea scoalei însă își are primejdiile sale.

S'a constatat, că răspândirea unei serii de boale se facilitează mult prin convenirea copiilor în localurile de școală, că însăși petrecerea în școală nu este totdeauna fără pericol pentru fragedul organism al copiilor și în fine că ocupațiunea din școală nu este așa inofensivă.

Dat fiind de altă parte, că părinții sunt obligați a-și trimite copiii la școală, este numai natural, dacă se cere, ca școala și instrucțiunea să fie astfel întocmite, ca copiii să nu suferă după urma lor.

În scrierea de față vom arăta cum trebuie să fie construit și aranjat localul de școală, ca petrecerea copiilor în el să nu fie împreunătată cu pericol de îmbolnăviri, și cum să se întocmească instrucțiunea, ca ea să nu altereze dezvoltarea normală a copiilor.

Espunerile noastre în primul rând sunt după: Handbuch der Schulhygiene de Dr. Leo Burgerstein și Dr. Aug. Netolitzky și Istoria igienei (partea III Igiena scolară) de Dr. I. Felix, în rândul al doilea după: Grnudzüge der Hygiene de Dr. W. Prausnitz și alte scrieri.

*) Cu ortografia autorului.

Edificiul scoalei.

O școală coréspunđătoare trebuie să fie adăpostită în un edificiu special, clădit în conformitate cu anumite norme, stabilite de igiena scolară.

Prima cerință igienică este, ca edificiul scoalei să fie clădit la un loc liber, accesibil pentru lumină și aer, accesibil pentru copiii de școală. Dar să se iee măsurile de precauțiune, ca această condițiune să nu dispară nici în viitor.

Terenul, pe care se clădește, să fie plan, mai ales pentru motivul, că pe un teren cu ridicături iarna se formează ghiață, lunecături, ce pot provoca accidente regretabile.

La nici un cas edificiul scoalei să nu se clădească pe un teren, al cărui nivel este sub cel al vecinătății. Când în apropiere se află locuri mlăștinoase, e bine, ca terenul să fie chiar ceva mai ridicat.

În apropierea edificiului scolar să nu se găsească nimic ce ar putea abate lumina solară, ce ar putea strica aerul și ce ar conturba instrucțiunea.

Edificiul scoalei să nu se clădească în capătul comunei, ci la un loc, care să nu fie departe pentru nici un elev.

Solul și subsolul să fie uscat, permeabil pentru apă și aer, liber de substanțe organice trecute în putrefacție.

Cât să fie de mare locul, unde are să se clădească edificiul scoalei?

În Franția mărimea minimală e fixată cu 500 m², în Englitera cu 1000 m². Fără îndoială, nu pretutindena este trebuință de un loc așa mare. Dar să nu se aibă în vedere numai populația actuală. Mai ales în deceniile din urmă po-

porația a crescut repede. Se impune deci, ca locul, unde se clădește un edificiu scolar, să fie astfel măsurat, ca acesta eventual să se mai poată lărgi.

Bine înțeles, nu edificiul scoalei va avea să cuprindă un loc atât de mare, ci toate celelalte instituțiuni, pe cari igiena le cere astăzi dela o școală și cari se vor menționa în cursul acestei scrieri.

În localitățile, unde nu este apeduct, o condițiune însemnată este, ca pe acel loc să se poată săpa o fântână cu apă coréspunđătoare; apă fără miros, fără gust, rece, limpede, incoloră, lipsită de substanțe organice și microorganisme patogene.

Fântâna scoalei (la rigoare nici o fântână) să nu se sape în apropierea latrinei, gunoiului, grajdului etc., de oare-ce conținutul acestora ușor se poate strécura în fântână. Indată-ce apa își schimbă culoarea sau gustul, ea devine suspectă și e necesar, ca să fie cercetată de oameni pricepători. Până ce acestia își vor spune cuvântul, din fântână nu e permis să se mai bea.

Un moment să nu se treacă cu vederea: să nu stagneze apa. Spre acest scop fântâna scoalei să fie o fântână căutată, iarna și vara.

În fine ea să fie acoperită și înzestrată cu pompă. La școală umblă copii de toată sama, cu temperament diferit. Paza bună ferește primejdia rea.

În câtro să fie situat frontul unui edificiu scolar?

Întrebarea aceasta își găsește răspunsul în două momente. Întâiu: școala trebuie să aibă lumină destulă; apoi: mai trebuie să fie destul de caldă.

Prevederi pesimiste. Alături, în o adunare electorală a social-cresștinilor din Viena, prințul Alois Liechtenstein a ținut un discurs asupra situației politice, în care a zis, că stricăciunile pe cari parlamentarismul le cauză afacerilor comune (?), în Austria pot fi slăbite („gemildert“) prin §-ul 14; în Ungaria însă situația e cu mult mai desolată. Conte Tisza devine din zi în zi tot mai conciliant, ear' opoziția tot mai cutezantă; Tisza nu cu fapte, ci prin concesii îngrijorătoare se trudește să desarmeze pe contrarii sei. Aceștia însă devin cu atât mai îndârjiți, cu cât e mai mare numărul celor pe cari i-a mulțămît deja. Prețul pe care a trebuit să-l imbie obstrucționistilor, e absolut nesupportabil. Pe Tisza nici chiar ómenii lui proprii nu-l iubesc, și nici prin discursuri frumoase, nici prin alegeri noue nu va pute urmî carul înglodat. Proiectul de recrutare numai cu prețul abdicării lui Tisza pòte fi votat. După închiderea delegațiilor situația va fi încă și mai critică, deore-ce enunțările pe cari ministrul de război le va face cu privire la armată, ori în Austria nu vor fi pe plac, ori în Ungaria. După toate prevederile nodul gordian va trebui tăiat cu sabia, ca în 1849 (1).

Acestea sunt prevederile prințului Liechtenstein; credem însă că ele sunt — prea pesimiste.

Activitatea „Asociațiunii“.

(Fine).

Până-ce „Asociațiunea în cei dintâi 35 ani ai existenței sale n'a publicat de cât o singură operă mai mare (Familiele boeresti de D. Ioan c. de Pușcariu) și câteva povești de Ioan Pop-Reteganul, de la 1895 încòce a contribuit în măsură cu mult mai mare la producțiunea noastră literară. Amintesc în primul rând „Enciclopedia Română“, care — ori-cât de suveran o aprețiază unii dintră „criticii“ nostri moderni, va rămâne totuși pentru timp îndelungat un titlu de glorie pentru „Asociațiunea“ noastră. Că această publicațiune are o mulțime de scãderi, este un fapt ce nimeni nu-l știe mai bine și nu-l regretă mai mult de cât mine. Dar' tot atât de bine știu, că primul început pe terenul literaturii enciclopedice nu a fost lucru perfect nici la alte națiuni cu mult mai înaintate și la întreprinderi înzestrate cu tóte mijlocele și instalațiunile posibile. Chiar în decursul lucrărilor pentru „Enc. Rom.“ am avut ocaziune a mă convinge, cât de multe și mari greșeli și lacune se găsesc chiar și în Dicționarele enciclopedice mari ale Francezilor și Germanilor — de edițiunile magiare nici nu vorbesc. Și cu tóte acestea, publicațiunile amintite fac cetitorilor lor serviciile cele mai prețioase întru popularizarea științelor și artelor. Și tot astfel și „Enc. Română“, cu tóte greșelile și lacunele ei, cuprinde un material vast și pre-

țios, și va rămâne pentru timpuri îndelungate o operă de mare utilitate, care de aici înainte se va pute completa și îndrepta fără mari greutate. Spre a pute apreția munca uriașă depusă în această lucrare, va trebui să se țină cont de greutatea enormă cu cari a avut să lupte redacțiunea spre a ține în neîntreruptă și armonică lucrare, timp de 8 ani, un aparat de 200 autori, nesalariați și astfel nelegați prin nici un angajament formal, și împrăștiați pe un teritoriu atât de vast ca cel ce se întinde întră Paris, Petersburg și Constantinopol. Și chiar faptul, că două sute de autori români, — întră cari găsim numele cele mai ilustre, o întrăgă pleadă de academicieni, profesori universitari și celebri scriitori și erudiți români, — si-au dat timp de 8 ani întreg concursul pentru terminarea cu bun sfârșit a acestei mari publicațiuni, arată în modul cel mai neîndoios valoarea și importanța ei, dovedită de altfel și în zilele din urmă prin distincțiunea ce i-s'a făcut, conferindu-i-se medalia de aur la esposiția științifică din București.

Peste 2—3 săptămâni acest valoros monument literar al unității culturale a întreg poporului român, la care au conlucrat scriitorii nostri fără deosebire de hotare politice, va fi terminat, și cu tóte că editarea lui a costat aproape 100,000 de coròne, „Asociațiunea“ nu a trebuit să jertfescă nici un singur filer pentru ea.

O a doua întreprindere literară mai mare, inițiată de comitetul central în anii din urmă, este „Biblioteca populară a Asociațiunii“. Trebuie să recunosc, că cele 9 broșuri ce se cuprind până astăzi în această colecțiune de scrieri populare, de-și formeză un bun început, nu reprezintă încă un rezultat mulțămitor. Dar' dacă în această privință nu s'a putut face mai mult, la nici un cas nu pote fi învinuit comitetul central, care din partea sa a inițiat această bibliotecă, a publicat concurs pentru scrieri potrivite, a oferit o remunerațiune convenabilă pentru autori, a insistat ani de zile pe lângă secțiuni să se îngrijescă de material pentru colecțiune și astfel a făcut totul ce se pòte pretinde cu drept cuvânt de la organele administrative ale „Asociațiunii“. Până acolo cred că nici un om cu mintea sănătoasă nu va merge, ca să pretindă de la membrii comitetului central și de la funcționarii sei, ca să lucreze înșiși scrierile trebuincioase pentru această bibliotecă.

Trec aici peste mica serie de publicațiuni ce a mai editat „Asociațiunea“ în anii din urmă (lucrate de dñii Dr. A. Bunea, N. Togan, Mih. Beșan, etc.), și mai amintesc numai lucrările bibliografice ce au fost începute în timpul mai nou. Se știe că până la 1895 nimeni n'a ținut seamă de ceea-ce s'a publicat la noi în țară; abia de atunci a fost introdusă publicarea anuală a unui repertoriu bibliografic, s'a compus consemnările de cărți potrivite pentru bibliotecile populare și

s'a început cumpărarea și distribuirea gratuită de asemenea publicațiuni în adunările generale.

Din tóte acestea și din publicațiunile oficióse ale „Asociațiunii“ se vede că comitetul central, în cadrul mijlocelor de cari a dispus, a știut să dea un avânt, fie cât de modest, dar' totuși real, activității „Asociațiunii“ și în materie literară, și ori-cât de modeste ar fi rezultatele realizate, ele fără îndoială însemnă un vedit progres și pe acest teren.

Terminând cu aceste fugitive mea revizuire asupra mersului afacerilor „Asociațiunii“ în timpul cât am ocupat eu postul de prim-secretariu, cred că chiar și numai momentele atinse de mine în espunerile mele de până aci, dovedesc pe deplin, că periodul de timp despre care am vorbit, pòte fi numit cu drept cuvânt epoca de înflorire în istoria „Asociațiunii“ noastre, o înflorire datorită zelului, energiei și priceperii comitetului central, care, punând capăt stagnațiunii din trecut, prin o serioasă și conștientă lucrare de organizare și administrare a știut să devolve mijlocele și instituțiunile vechi ale „Asociațiunii“ și a înzestrat-o cu mijloce și instituțiuni noue pentru realizarea scopurilor ei.

Care a fost partea mea și meritul meu la inițierea și executarea lucrărilor săvârșite, nu împòrtă la acest loc. Acestă chestiune cade cu totul în competența comitetului central, care de repeți-ori și-a spus verdictul în această privință. Și eu nu am motive să duc cauza la alt for.

Mă retrag deci din postul de prim-secretariu al „Asociațiunii“ cu conștiința liniștită, că mi-am făcut datorința, și cu dorința sinceră, că aceia, cari vor veni după mine, la a lor retragere să pòtă constata față cu stările de astăzi un progres tot atât de îmbucurător, după cum l'am putut constata eu față cu stările de la 1895.

Dr. C. Diaconovich.

Corespondențe.

Valea-Bărgăului, 25 Ian. st. n. 1904.

Inmormentarea lui Iacob Onea, fost director la școala din Borgo-Prund.

Înainte de această câteva luni am petrecut la cele eterne pe fostul paroh Teodor Vrășmaș, care câteva decenii a condus cu onóre sòrtea bisericeii și a școlii din parohia Borgo-Prund; ear' în 6/19 Ianuarie a. c. în sèrbătòrea „Botzul Domnului“ am petrecut la cele vecinice pe fostul director și învățatoriu al școlii fundatióale din Borgo-Prund, Iacob Onea.

După absolvarea cursurilor teologice-pedagogice la seminarul „Andreian“, în 1872 a fost ales învățatoriu și director al numitei școle, la care a funcționat cu zel și devotament

până în Decembre 1902, când ne mai putând suporta morbul contras de mai înainte, și-a cerut concediu până la reînșănătoșare. Acest concediu a expirat în Decembre 1903. În loc de reînșănătoșare morbul s'a agravat tot mai mult, din care cauză și-a cerut pensionare. Totodată simțind că nu-și mai pòte recăpeta sănătatea, a făcut și dispozițiunile ultime familiare. Întră altele a dispus și acra, ca cuvântarea funebrelă să i-o țină fostul seu coleg odniòră învățatoriu la școala fundatióală din Borgo-Prund, astăzi paroh în B.-Suseni, Eliseu D. n.

La actul inmormentării a participat mulțime de public, inteligență și popor din comuna Borgo-Prund și din împrejurimi. Serviciul funebrel a fost oficiat de preoții: Iulu Suceava, paroh în Borgo-Prund, Eliseu Dan, paroh în Borgo-Suseni, Leon Buzdug, paroh în Borgo-Joseni și Pavel Beșan, catechet și învățatoriu la școala fundatióală din Borgo-Prund.

La finea serviciului, conform dispozițiunei adormitului în Domnul, parochul Eliseu Dan a ținut cuvântarea funebrelă. Indată ce acesta începuse să vorbescă, o mișcare neindatinată s'a observat în publicul din biserică, adecă partea cea mai mare a parochienilor din Borgo-Prund a eșit din biserică, rămânând în ea numai publicul din celelalte comune ale ținutului Valea-Bărgăului și fòrte puțini dintră parochienii din Borgo-Prund. Se vede că au fost puși anume la cale de o persoană.*) Numai cei-ce nu cugetă și la urmări sunt capabili a pune la cale astfel de lucruri provocătoare, prin cari se țințe la slăbirea vazei și respectului societății din cari și ei fac parte. Convingă-se toți pe cari i privește această afacere, că prin neînțelegeri și terorizări rare-ori se ajung rezultate salutare; pe calea păcii și a bunei-înțelegeri însă adese-ori se ajung rezultate binefăcătore în tótă privință. Dar' nu e chărmarea noastră a lămuri astfel de inconveniente pe această cale, cei competenți sunt datori a întrebuița tóte mijlocele legale pentru a apăra și biserică și clerul nostru de astfel de lucruri, cari numai folositoare nu pot fi. Și rămânând la obiectul nostru constatăm cu plăcere că cuvântarea funebrelă a fost ajuns de potrivită scopului. În ea s'au dat învățături folositoare pentru toți și tóte, contrase din nestatornicia vieții pământești. S'au schițat pe scurt datele biografice ale adormitului în Domnul și în urmă s'a luat ultimul rămas bun conform regulilor bunei vorbiri.

Constatăm și noi cu vorbitoriu Eliseu Dan și cu toți câți am cunoscut pe cel adormit, că adânc regretatul Iacob Onea a fost în funcțiunea sa de director și învățatoriu unul dintră cei dintâi, din ținutul nostru. Mulți învățatori ai timpului de astăzi pot lua de model zelul și conștientositatea în oficiu a fostului învățatoriu și director Iacob Onea.

*) Contra acelei persoane s'a făcut arătare la forurile competente. Nota Red.

E superfluu a insista mai pe larg asupra acestor două momente. Ele sunt foarte bine cunoscute, dar nu destul aprețiate.

Sunt a se preferi situațiile cătră ost, sud-ost, sud sau sud-vest. Frontul său mai corect salele unei scoale la nici un cas să nu fie situate cătră nord, de oare-ce în acest cas elevii nu vor avea lumină directă, nici suficientă, și salele se vor încălzi mai anevoie.

O situație hotărâtă nu se poate recomanda pentru motivul plausibil, că nu totdeauna și nu în tot locul se poate alege situația după plac. Se recomandă însă cu insistență una dintră cele amintite, la nici un cas situația cătră nord.

Materialul, din care se clădesc edificiul scolar, să fie compact, uscat, resistant față de schimbările meteorice, poros până la un grad oare-care.

Zidurile să se clădească din cărămiți. Aceștia, fabricate corect, sunt compacte, uscate, rezistente, au porositatea necesară și conduc rău căldura. Fără îndoială, cărămițele să se fabrică din un material bun, să nu se sfarme ușor și să fie bine arse. În timpul mai nou se fabrică niște cărămiți în lăuntru goale. Sunt foarte practice. Ele sunt mai ușoare, înlesnesc uscarea zidurilor și rețin bine căldura.

În multe comune, locuite de Români, se întrebuițază peatră la clădirea fundamentului, din cauză ieftinătății. Nu este a se condamna, dar se cere, ca peatra să nu fie sfârmicioasă, să nu absoarbă prea multă apă, căci altfel periclitează soliditatea edificiului, promovează umezirea păreților, face din scoală un cuib de miasme. Peatra întrebuițată să nu poată sbea mai multă apă ca 5% a greutateii sale.

Cu privire la var se observă numai atâta, că el să fie cel mai bun; iar nășipul, cu care se amestecă, să fie petricios, liber de lut și humă. Amestecul să fie din o parte de var și din două părți de nășip; altfel tencueala e prea grasă și creapă.

Tencueala prea slabă, în care e prea mult nășip, are defectul, că nu se întărește destul.

Întrebuițarea de lut în loc de var nu se mai poate permite. Cine-l întrebuițază, chiar și la casă particulară, păcătuiesc contra sănătății proprii și a familiei sale.

Românii locuiesc în număr considerabil în regiuni muntoase. În acestea, precum și în regiunile bogate în păduri se pot construi clădiri scolare din bârne de lemn, cioplite, bine îmbinate, și tencuite întocmai ca zidul din cărămidă și peatră.

Porositatea zidurilor, respective a materialului de clădire să nu se altereze prin vopsirea păreților cu colorii oleioase sau prin baterea păreților cu lut. Porositatea își are însemnătatea sa igienică; ea joacă rol important la schimbarea aerului ce mereu are să se întâmple în încăperile edificiului.

Întrebuițarea de peatră umeză sau sfârmicioasă, întrebuițarea de cărămiți nearse, lipsa unui teren uscat, pe care să fie așezat edificiul, întrebuițarea la alcătuirea mortarului (tencuelii) de apă murdară, care conține materii organice ca urină ș. a. are de urmare formarea de carbonat de sodiu și nitrat de calciu în zid, pe păreți. Aceste săruri atrag foarte mult umezeala mai ales din aer, prin ceea-ce păreții devin cuiburi de miasme. Dacă acest neajuns s'a constatat odată la un edificiu, el este a se delătura fără amânare. Procedura cea mai potrivită în acest scop este următoarea: Tencueala de pe păreți se dă (bate) jos și spațiul dintră cărămiți se scobesc până la o adâncime de 1—2 cm. Păretele astfel desbrăcat se lasă câțva timp neatins pentru a se usca, apoi se unge cu asfalt lichid. Stratul de asfalt se presară cu nășip și se acopere cu cement.

Lemnul, ce se întrebuițază la clădire, de asemenea să fie uscat, sănătos. Lemn vechi, care a mai fost întrebuițat la alte clădiri, să se întrebuițeze, numai când ofere deplină garanție, că este sănătos.

În lemnul umed se încuibă bucuri buretele numit Merulius lacrymans, care periclitează soliditatea edificiului și sănătatea locuitorilor. Ori-unde s'a constatat apariția acestui burete, să se iee cele mai energice măsuri de apărare. Lemnul bolnav să se delătore, asemenea și umplătura din jurul lui. Numai astfel se poate evita molipsirea întregului edificiu.

S'a dis mai sus, că edificiul scolar să se clădească pe un teren uscat.

Dar ori-cât s'ar alege și ori-cât s'ar căuta, nu pretindenea se află teren liber de toată umezeala. În acest cas e bine a se lua dispoziție, ca apa îngrămădită să capete scurgere în cătrova.

În multe casuri umezeala solului e cauzată de un strat impermeabil, strat care nu permite apei să se strécure în adâncime. În toate aceste casuri o găurire simplă a stratului impermeabil, de regulă nu mai gros de 1—2 metri, e suficientă. Când lucrul acesta s'ar părea imposibil, întreg terenul clădirii să se încunjure cu un canal, mai adânc ca pivnița, care să se umplă cu petriș. Canalul, în care se va scurge apa, să conducă, bine înțeleș, la un loc situat mai jos de cât edificiul scolar.

Pentru a oprî trecerea umezelii în sus, se mai obicnuiesc a se pune peste toată întinderea zidului de fundatiune un strat impermeabil de asfalt sau cement, anumit după-ce zidul s'a urcat de-asupra nivelului terenului. Straturile acestea însă creapă foarte ușor și astfel în scurt timp nu mai ofer garanție destulă. Cu toate acestea se pot recomanda.

Clădirea unei pivnițe sub edificiu e necesară. Acest loc gol permite uscarea și ventilarea edificiului și mai ales împiedcă trecerea gazurilor din sol în încăperi.

(Va urma).

Pe lângă funcțiunile principale adormitul în Domnul a fost membru în mai multe rânduri în epitropia și comitetul parohiei române gr. or. Borgo-Prund; a fost membru în epitropia și comitetul protopresbiterial din tractul gr. or. Bistrița; a fost membru și în comitetul fondurilor școlare centrale din Năseud, cum și membru în direcțiunea reuniunii de înmormântare din Borgo-Prund, etc. Și pe când ne împlinim sfânta datorie și pe această cale făcând cunoscută și cetitorilor „Telegrafului Român” trecerea din viață a mult regretatului Iacob Onea, ce se-i zicem împreună cu toți preținii și cunoștii, de cât, ca somnul să-i fie lin, țărina ușoară și memoria neuitată și binecuvântată.

C.

Pentru catedrală.

La colecta pentru zidirea bisericii catedrale au mai intrat următoarele contribuiri:

I. De la: Vasile Runcean, paroh în Rășinari (tractul Sibiu) 150 corone, Nicolae Platoș, paroh în Cârjiți (tractul Deva) 100 corone; Ioachim Marcu, paroh în Boholt (tractul Deva) 70 corone.

II. Pe lista învțătorilor din tractul Hunedóra, de la: Andreiu Ludu, (Hunedóra) și George Hența (Lelese), câte 20 corone; Vasile Palade (Batiz), Spiridon Popa (Alun), Savu Dumitru (Nădăștia-superiără), Stelian Oita (Cerb), George Mușă (Cerișor), Simion Suciu (Booz), Daniil Susan (Nandru-Vale), Ioan Stan (Socec), câte 10 corone; Lucreția Șandru (Zlaști), Daniil Petrașcu (Cinciș), Lazar B strean (Runcu-mare), câte 8 corone; George Șinca (Săncraiu), și Ieronim Ungur (Găunosa), câte 6 corone; Ioan Popa (Dobăca) și Vasile Henția (Ruda) câte 5 corone. De tot 166 corone.

III. Pe lista parohiei Cărpiniș (tractul Mercurea): din cassa bisericeii 10 corone; de la comuna politică 10 corone; vicenotariul Cornel Muntean 5 corone; parochul Ioan Munteiu (afară de suma de 100 corone subscrisă pe lista preoțimii tractuale) 2 cor. 12 fil.; Dumitru Crăciun, Vasile Crăciun, Ioan Cioran, Savu Fulea, Ioan Cîrceiu, câte 1 cor.; de la mai mulți credincioși contribuiri în sume sub 1 coronă 7 corone 88 fileri. De tot 44 corone.

IV. Pe lista parohiei Bertu (tractul Orăștie): cassa bisericeii 10 corone; Petru Demian, notariu, și Ana Trifon, fiica parochului I. Trifon, câte 2 corone; Nicolae Popovici, Nicolae Popa, Iosif Popa, Măriuța Stănăsă, câte 1 coronă; mai mulți credincioși cu contribuiri în sume de 1 coronă 16 corone 58 fil. De tot 34 corone 58 fileri.

V. Pe lista parohiei Reștoșnea cu filia Poleți (tractul Reghin): cassa bisericeii din filie 50 corone; inv. George Ciăciun 5 cor.; Ioan Ladă 2 corone; Paraschiva Ladă 1 coronă; mai mulți credincioși cu contribuiri în sume sub 1 coronă 2 corone 50 fileri. De tot 60 corone 50 fileri.

VI. Pe lista parohiei Sângiorgiul de pădure (tractul Murș-Oșorheiu): Simion Chelemen, Ioan Muica Ioan, George Brândușă, Iuliu Suciu, Gavriil Muica, Dumitru Pop Vid, vęd. Ioan Cifrea, Andreiu Suciu, Ștefan Paolosa, Ștefan Popfiu, câte 2 corone; Ioan Demster tu (?), Ioan Pop Spiridon, Iie Simedrea, Lazar Dan, Ioan Cociș, Ioan Chelemen, Iosif Salkai, Zaharie Todea, Pavel Morariu bătrânul, Dumitru Andonie, George Ișă, Andreiu Cociș, Tóder Tămaș, Simion Pop bătrânul, Ioan Pop Gligor, Vasile Dan, George Datu, Simion Pop tu (?), Simion Balteș, Dumitru Muica, Ioan Suciu, Ioan Balteș, Dumitru Piroșca, Tóder Pop, Spiridon Pop Dumitru, Dumitru Pop Gligor, Partenie Cociș, vęd. Iie Reghian, câte 1 coronă; mai mulți credincioși cu contribuiri în sume sub 1 coronă 13 cor. 40 fileri. De tot 64 corone.

Ținem să scotem la ivelă deosebi colecta această, fiind comuna în una din cele mai espuse părți ale archidiecezii; poporul amestecat cu alte neamuri și confesiuni, în parte și-a uitat limba, și totuși — după puterile lor — au colectat o sumă desul de considerabilă.

Onóre parochului lor.

NOUȚĂȚI

Naționalitățile în armată. Nu de mult ministrul comun de războiu dase ordin tuturor comandanților, prin care impunea oficerilor să învețe cel puțin în așa măsură limba regimentelor la cari sunt aplicați, în cât se se pótă înțelege cu feciorii în cele ce privește instrucțiunea. Măncând de la acest ordin, profesorul A. L. Hickman a compus un conspect tabelar despre „raporturile de naționalitate în armata comună austro-ungară” („Die Nationalitäten-Verhältnisse des Mannschaffstandes der k. u. k. österreichisch-ungarischen gemeinsamen Armee“), în care la fie-care dintră cele 102 regimente de infanterie, 4 regimente tiroleze de vânători împărătești, 4 regimente bosniace-herțegovinene de infanterie, indicate prin câte o fășiuță oblongă, face evident prin coloré și arată în percente contingentul ce 'l dau respectivele naționalități la întregirea lui. Conform acestui conspect, Românii sunt reprezentanți în următoarele regimente: reg. Nr. 2 (Brașov) 25%, pe lângă 60% magiari și 15% germani; reg. Nr. 5 (Szatmár-Németi) 25% pe lângă 70% magiari și 5% germani; reg. Nr. 6 (Neoplanta) 5% (40% germani, 30% sërbi și croați, 15% magiari și 10% slovaci); reg. Nr. 29 (Băccherecul-mare) 15% (35% sërbi și croați, 30% germani și 20% magiari); reg. Nr. 31 (Sibiu) 65% (30% germani și 5% magiari); reg. Nr. 33 (Arad) 60% (25% magiari și 15% germani); reg. Nr. 37 (Oradea-mare) 45% (55% magiari); reg. Nr. 41 (Cernăuți) 40% (25% germani, 30% rutheni, 5% poloni); reg. Nr. 43 (Caransebeș) 80% (15% germani, 5% magari); reg. Nr. 50 (Alba-Lulia) 70% (20% magiari, 10% germani); reg. Nr. 51 (Cluj) 70% (30% magiari); reg. Nr. 61 (Timișoara) 30% (55% germani, 10% sërbi și croați, 5% magiari); reg. Nr. 62 (Murș-Oșorheiu) 45% (55% magiari); reg. Nr. 63 (Bistrița) 75% (15% magiari, 10% germani); reg. Nr. 64 (Orăștie) 90% (10% magiari); reg. Nr. 82 (Odorheul-secuiesc) 10% (90% magiari); reg. Nr. 85 (Sighetul-Marmăției) 25% (45% rutheni, 15% magiari, 15% germani); reg. Nr. 101 (Bichș Ciaba) 5% (80% magiari, 5% sërbi, 5% germani și 5% alte naționalități).

În același chip e făcut evident contingentul la diferitele arme, anume: la infanterie (din 172.570 oameni, fără oficeri) 7% (26% germani, 17% magiari, 14% cehi, câte 9% sërbo-croați, rutheni, poloni, 5% slovaci, 3% sloveni, 1% italieni); la trupele de vânători (din 16.500) 3% (46% germani, 14% cehi, 12% itelieni, 6% magiari, câte 5% sloveni și poloni, câte 4% sërbo croați și slovaci, 1% rutheni); la cavalerie (din 45.860) 1% (33% magiari, 19% germani, 15% cehi, 13% rutheni, 11% poloni, 5% sërbo-croați, 2% sloveni, 1% slovaci); la artilerie (37.960) 4% (40% germani, câte 14% cehi și magiari, 9% poloni, 6% slovaci, 5% rutheni, câte 4% sërbo-croați și sloveni); la trupele de pionieri și la regimentul de cale ferată (Eisenbahn-Regiment) nici un % (50% germani, 26% cehi, 13% magari, câte 3% poloni și slovaci, câte 2% sloveni și croați, 1% rutheni); la tren (Train), din 3470 oameni: 3% (27% magiari, 19% germani, 13% rutheni, 12% cehi, 10% poloni, 8% sërbo-croați, 6% slovaci, 2% sloveni); la trupele sanitare, din 4150 oameni, 2% (40% germani, câte 14% magari și cehi, câte 7% poloni și slovaci, 6% rutheni, 5% sërbo-croați, 4% sloveni, 1% itelieni); la hoveșime (301.250) 5% (29% germani, 18% magiari, 15% cehi, 9% poloni, 8% rutheni, 7% sërbo-croat, 5% slovaci, 3% sloveni, 1% itelieni); la marină (8360) nici un percent (46% sërbo-croați, 27% italieni, 10% germani, 7% magiari, 5% cehi, 4% sloveni, 1% poloni).

Pe lângă datele acestea tabelata mai arată numele regimentului, anul în care a fost înființat, coloréa parolei (rosetei) și a nasturilor de pe uniformă regimentului. A apărut în editura librăriei G. Freytag, et Berndt în Viena (VII/1, Schottenfeldgass nr. 64) și costă 50 fileri (plus 3 fileri postport). Se pótă procura de la ori-ce librărie.

Hymen. Mărioara I. Popoviciu, din Sadu, și Alexandru Morariu, din Veștem, se vor cunună Duminecă (1/14 Februarie) în biserica greco-orientală din Sadu.

Reuniune de înmormântare în Brad. Dl Vasile Boneu, profesor la gimnasul gr. or. român din Brad, scrie următoarele: Cu anul nou al nostru 1904, după multă vreme și după multe modificări făcute la ordin mai înalt au sosit înărite satutele pentru „Reuniunea I de înmormântare a locuitorilor români gr. or. din Brad”. Avem deci o reuniune, ale cărei fructe le vor gusta credincioșii nostri spre binele lor și al bisericeii noastre.

Astfel de reuniuni, din cari și țeranul nostru se se pótă îndulci, ar trebui să avem în fie-care comună bisericească. Folosele lor atât din punct de vedere moral și material, cât și chiar economic, sunt mai mari de cât ale băncilor mici.

Neastempăr papistășesc. Neputend biserica apusă face acuiști mai numeroșe întră populațiunea regatului român, a încercat în repetite rânduri să atragă poporul, admitând a se servi liturgie orientală în biserica sfântului Iosif din București de către preoți gr.-catolici români. Așa a oficiat în ziua sfântului Ioan Botezătoriu un anumit Banciu, impieगत la serviciul vizării contractelor pe lângă administrația financiară a județului Ilfov. La această liturgie a cooperat corul de la biserica ortodoxă Manea-Brutariu sub conducerea lui Chirișescu, și cel de la biserica Popa-Tatu sub conducerea lui Iotolici. Ziarul „Vremea” (nr. 200 de la 16 Ianuarie 1904) ne spune, că Preasfinția Sa vicariul metropoliei, Nifon, făcend cercetare, a destituit pe ambii dirigenți de coruri, luându-le dreptul de a mai puté dirigia coruri, ear' pe cei 80 coristi participanți i-a lipsit de beneficiile avute ca coristi. De altă parte la investigația — ordonată de ministerul de finanțe — nu s'a putut constata că Banciu este hironit preot.

Teatru în Seliște. Reuniunea mese-rișilor din Seliște invită la produțiunea teatrală ce o va aranja la 12 Februarie st. n. (Trei sfinți) în sala festivă a școlii, cu următoriu program: 1. „Vistavoil Marcu”, comedie în 3 acte, de Teochar Alexi, 2. „Florin și Florica”, comedie cu cântece, în 1 act, de Vasile Alexandri; 3. Dans. Inceputul la 7 $\frac{1}{2}$ ore sēra. Prețurile de intrare: Loge 6 cor., loc prim 2 cor., loc II 1 cor., loc de stat 60 fil. Venitul e destinat fondului săracilor.

E obicei a se recomanda la tóte morburile cari se pot vindeca prin tratament exterior astfel de mijloce, cari se folosesc prin frecare. Pentru nici o bólă nu se recomandă atâtea mijloce ca pentru podagră și reumatism, și tocmai pentru aceea facem atenți onorții nostri cetitori asupra efectului uimitor al alifiei Zoltán la podagră și la dureri reumatice. Renumita alifia Zoltán nu este a se confunda cu articole, cari pe lângă alte mii de morburi se recomandă și contra podagrei și reumatismului, deoarece alifia Zoltán este a se folosi special la podagră și reumatism, și efectul ei este într'adevăr neîntrecut. Prețul unei sticle este 2 corone, și se pótă comanda din farmacia Zoltán, în Budapesta.

Bal în Blaj. La 12 Februarie st. n. (serbătorea sfinților trei ierarhi Vasile, Grigorie, și Ioan) se va aranja în Blaj, la hotelul „Univers”, bal filantropic, al cărui venit este destinat pentru „Fondul studenților morboși”. Inceputul la 8 ore sēra. Prețul de intrare de persoană 2 corone, de familie 4 corone. Suprasolvirile se primesc cu mulțămity și se vor cuita pe cale ziaristică.

Corul bisericeii gr.-or. române din Tēmpa (lângă Deva) invită la concertul împreunat cu produțiunea teatrală, ce 'l va da Duminecă la 7 Februarie st. n. în „Cărdă” de la podul Simeriei (O-Piskii hidhoz) cu concursul unor domni din Deva. — Inceputul la 7 $\frac{1}{2}$ ore sēra. — Prețul de intrare de persoană: 60 fil.; loc de stat: 40 fil.; pentru copii 20 fil. Venitul e destinat $\frac{1}{2}$ pentru înființarea unei bibliotecei la școala din Simeria, ear' $\frac{1}{2}$ pentru procurarea celor de lipsă pentru corul din Tēmpa. Suprasolvirile se primesc cu mulțămity și se vor cuita publice.

Fabrică de mătășării în Lugoj. Ministrul de agricultură a conces pentru scopurile fabricăi de mătășării ce e să se înființeze în Lugoj 1,541.104 corone. Preliminarul de spese e făcut de inginerul László Sándor. Concursul pentru zidirea fabricei e publicat deja, cu termin până la 27 Februarie.

Mort — din cauza unei sgrăbunțe. Medicul cercual Dr. Vértés Ferencz din Bodajk zilele trecute căpătase la gât o sgrăbunță, careia la început nu i-a dat nici o atențiune și și-a rupto cu unghia. În locul ei s'a format apoi otrăvire de sânge, pe urma căreia medicul a murit întră mari chinuri.

Din public.*)

Mulțămity publică.

Spre împodobirea bisericeii noastre gr. ort. din Mihăleni (tractul Zarand) au contribuit următorii binevoitori: Ritter Rudolf din Crișciur, 2 șfeșnice pentru prestol, de lemn, aurita, în preț de 7 cor.; Boticiu Petru și Muntoiu Ioan, din Zdrapț, un epitafir în preț de 9 cor.; dșora Valeria Steavu, din Buceș, o acoperitoare pe sf. potir în preț de 3 cor.; dna Iulia Plaștea, din Mihăleni, o cruce de argint veritabil, în preț de 30 cor.; Nicolae Bedea, vicenotariu în Mihăleni, a donat suma de 25 cor., spre a se cumpēra cele necesare;

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiă nu primește răspunderea.

dna Eva Almășan, preotēsă în Mihăleni, a dăruit o linguriță de argint pentru sf. cumin-cătură și două vășciore de sticlă pentru aducerea apei și vinului la proscomidie, în preț de 5 cor. 40 fil.; Oprea Mărișca, din Mihăleni o măsurică pe prestol în preț de 4 corone.

Tuturor acestor binevoitori le exprim și pe această cale cea mai căldurosă mulțămity; deo bunul Dzeu, ca astfel de jertfe să serviască și altora în viitor de esemplu.

Mihăleni, la 20 Ianuarie 1904.

George Almășian
paroch

Mulțămity publică.

În numele poporului ortodox din comuna Cornășel exprim și pe calea această sincerile mulțămity următorilor creștini aflători în America, pentru suma de 145 corone trimisă la adresa subscriului, cu scop de-a împodobi casa domnului.

Colecta s'a făcut de Nicolae Nistor din Cornășel și au contribuit următorii: Nicolae Nistor, Ioan Irimie, Nicolae Iie, Nicolae Coman, Ioan Marie, Ioan Gavrilă Mihu, Ioan Rociu, Nicolae Florea, Iosif Iie, Ioan Nan, Ioan P. Danciu, Petru Dobrotă, câte 2 dolari; Ioan N. Macriș, Petru Pinteș, Nicolae I. Mihu, câte 1 dolar; toți din Cornășel. Ioan Nicodim și Visarion Balu, câte 1 dolar; Nicolae Cocoră, 50 cenți (toți acestia din Colun), Filimon Vasu din Arpașul de jos 50 cenți.

Tuturor contributorilor le rēsplătēsă bunul Dzeu jertfa adusă sfinței bisericeii cu bogatele sale daruri cerești și la timpul seu sēi aducă sănătoși cu pace la vetrele lor familiare.

Totodată exprim sincere mulțămity și stimabilei dómne Emilia I. Schreyer născută Moga din Mizil (România), pentru o măsaie pe prestol din materie de pluche roșu, brodată în valóre de 40 cor., donată sfinței noastre bisericeii din Cornășel.

Cornășel, în 12/25 Ianuarie 1904.

George Simplician
paroch gr.-or.

Mulțămity publică.

Subscriusul, cu bucurie mă simt îndemnat a publica unele fapte de marinositate, cu cari unii dintre credincioșii parohiei noastre ne-au surprins în timpul mai de curend și adecă evlaviosul creștin Bogdan Ioan I. Todora a cumpērat pe sēma bisericeii noastre un rând de odăjii bisericești în preț de 130 corone, ear' credinciosul Tarniță Costan a cumpērat un brău în preț de 8 corone.

Primescă marinosității adēna noastră mulțămity și pe această cale pentru aceste fapte evlavioșe, ear' bunul Dzeu „sfințiască pe cei ce iubesc podoba casei sale”. Ciceu-Corabie, la 29 Dec. 1903.

Augustin Bodea
paroch.

Mulțămity publică.

Subscriusul preot, în numele comitetului și poporului gr. ort. din comuna bisericească Bobalna imi țin de plăcută datoritiță a aduce și pe această cale cele mai sincere și călduroșe mulțămity:

1. Preasimabilei dómne Ana Adamovici, proprietară în Bobalna, al cărei nobil suflet cuprins fiind de iubire curată și dragoste cătră dumnezeescul lă'ăș, a donat 4 icóne a „sfinței Treimi”, „Mântuitorului”, „Maicei Dluu” și „sf. Nicolae” în valóre de 320 cor.

2. Sutamaților poporeni George Danciu Boticiu Aron și Bétrăna Ioan, cari urmând exemplul bun al Stimatei dómne Ana Adamovici, au donat și ei câte o icónă frumoșă în preț de 30 corone.

Primescă sus numiții donatori călduroșele noastre mulțămity pentru frumoșele jertfe aduse pe altariul Dluu. Ear' tu, Dómne Dumnezeule al puterilor, sfințește pe cei ce iubesc podoba casei tale, Tu pe acestia 'i înărește cu dumnezeiăscă puterea Ta și le rēsplătēsă fapta lor cu darurile tale cele mari. Bobalna, în 7 Ianuarie 1904.

Petru Lula
paroch gr.-ort.

Teatrul orășenesc.

Vineri (5 Februarie): „Viola”, operă comică în 3 acte și 1 preluđu, de Hermann Kirchner. Beneficiul dirigenului capelei V. Heller.

Duminecă (7 Febr.): „Frau Holle”, comedie în 6 tablouri, de C. A. Görner.

Nr. 88 1904.

[21] 1--3

Concurs

Ingrijirea dinților e cu totul greșită dacă se crede că lucrul principal este a clăti gura cu o apă antiseptică, și că acesta e de ajuns. Ingrijirea dinților însă este desăvârșită dacă drept orientare se iau experiențele de ani de zile ale dentistului de curte ces. și reg. Dr. I. G. Popp din Viena XIII/6, și se folosește de **apa de dinți și de gură anaterin**, pentru că acesta intrunește următoarele calități: are aromă particulară și este avântioasă pentru dinți și gingei, împedecă, putrețirea, pe când gura rămâne fără miros și contrar celorlalte ape de gură are puterea de a disolva necurătenia de pe dinți și flegma, fără vre-o stricăciune óre-care; afară de-aceia împedecă cu succes ori ce durere de gură, de dinți, și de gingei. In același timp se folosește **crema de dinți anaterin**, în tuburi, pentru ca să se impedece formarea de pãtrã și să rămãnã dinții frumoși, curați, în colóre prospãtã, naturalã, și sãnãtoși. Veritabilele preparate anaterin (apa de gurã numai în sticle à 2-80, 2 și 1 cor., crema de dinți à 60 fil.) sunt recomandate de profesori și medici, deóre ce s'au convins și despre aceea, că ele au rarele calități de a nu conține aciduri și a nu face spumã, cari sunt stricăcióse gurii și dinților. Se cõpãtã în farmaciã, drogerii, prãvălii mai mari, cum și în depositul principul Carol Morscher, drogerie în Sibiu, și la A. W. Lingner, farmacist în Sighișora. [18a] 1-18

Pentru întregirea vacantei parochii Șpálnaca (lângã Murș-Uióra), protopresbiteratul Tãrnava, prin acesta se publicã a doua-órã concurs cu termen de treizeci zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cõla B. pentru întregirea venetelor preoțești de la stat, fiind o frumósã porțiune canonicã și comasatã.

Concurenții își pot lua informațiuni de la oficiul protopresbiterat subsemnat.

Cererile de concurs au sã se așternã instruite conform normelor în vigóre pãnã la termenul indicat subsemnatului oficiu prot. (u. p. Küküllóvár), având petenții a se presenta poporului în bisericã pentru a cânta, respective a celebra și cuvãnta.

Cetatea de baltã, 16 Ianuarie 1904.
In contelegerã cu comitetul parochial respectiv — Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Tãrnava.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

$\frac{1}{2}$ chilo pene de gãsã
numai 60 cr.

Trimit pene de gãsã de tot noue, sure, curãțite ca mãna $\frac{1}{2}$ chilo pentru numai 60 cr., și aceleași în calitate mai bunã cu 70 cr. în coli postali de probã de 5 chile cu ramburs

I. Krasa, prãvălie de pene pentru pat
în Smichow lângã Praga (750)
Schimb admis. [20] 1-1

A apãrut: Calendarul archidieceșan pe anul visect 1904.

Prețul unui exemplariu 40 fil., cu șematism 80 fil., porto postal 10 fil.
Librãria archidieceșanã, Sibiu.

Bani! Bani! Bani!

Subsemnata întreprindere stã în legãturã cu cele mai mari bãnci din țerã și esoperãzã **împrumuturi pe pãmãnturi și edificii** cu cele mai favorabile condiții și cele mai eftine interese, și anume pe termen de **10-70 ani cu 2% - 5 $\frac{3}{4}$ %**.

Credit personal cu garanți și obligație pe 5-10 ani.

La funcționari de stat, comitat și oraș, cum și la oficeri, credit simplu și fãrã giranți. [1] 8

La dorințã servim cu informațiuni, rugãnd marcã pentru rãspuns.

„PECUNIA“

întreprindere de credit

Sibiu (Nagyszeben) strada poplãcii nr. 27.

„MIELUL“, cassã de împrumut și pãstrare în Poiana.

Nr. 39/1904

Convocare.

Domnii acționari ai cassei de împrumut și pãstrare „MIELUL“, societate pe acții, în Poiana, în virtutea §. 14 din statutele societãții se invitã la

a XII-a adunare generalã ordinarã

care se va ține în Poiana la 6 Martie 1904 st. n. la 2 ore p. m. în sala cea mare a școlii noue.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul anual al Direcțiunii, bilanțul anului de gestiune 1903 și raportul Comitetului de supraveghiare.
2. Distribuirea profitului realizat, conform bilanțului.
3. Modificarea statutelor.
4. Fixarea marcelor de prezențã.
5. Alegerea alor 3 membri în Direcțiune.
6. Alegerea comitetului de supraveghiare.
7. Eventuale propuneri din partea Direcțiunii.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §. 16 din statute în sensul cãruia la adunare pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte ca acționari în registrul acționarilor și cari înainte de deschiderea ședinței au depus pe lângã revers la cassa societãții acțiunile scrise pe numele lor, respective pe al acelora, pe care îi represintã împreunã cu dovețile de plenipotențã.

Acțiunile și eventualele documente de plenipotențã sunt a se depune la cassa societãții cel mult pãnã la 6 Martie 1904 n. 1 orã p. m. [22] 1-1

Poiana, 31 Ianuarie 1904.

Directiunea.

ACTIV.

	Cor.	fil.
Cassa în numãrar	14,305	46
Credite de Cont-curent	176,379	59
Cambii de bancã	68,841	30
Impr. pe obligațiuni cu cavenți	102,946	34
Imprumuturi hipotecare	116,193	70
Mobilier	549	35
dupã amortisare de 10%	54	93
Spese procesuale, anticipate	766	34
	479,927	15

CONTUL BILANȚULUI.

	Cor.	fil.
Capital social	50,000	—
Depuneri spre fructificare	394,828	61
Fond general de rezervã	16,495	97
Fond de zidire	4,196	56
Interese transitoare antioip. pro 1904	2,311	20
Dividende neridicate	40	—
Diverse conturi creditore	3,688	72
Profit curat	8,366	09
	479,927	15

DEBIT.

	Cor.	fil.
Interese:		
pentru depuneri spre fructif. 15,603-91		
pentru fondul general de res. 785-52		
pentru fondul de zidire	199	84
Spese:		
Salare	2,395	—
Marce de prezențã	388	—
Imprimare, registre, porto, chirie, diverse	1,274	85
Contribuțiune:		
dare directã	1,347	52
10% dare la inter. depun. 1,560-39		
diverse aruncuri	398	27
10% amortisare din mobilier	54	93
Profit curat	8,366	09
	32,374	32

CONTUL PROFIT ȘI PERDERI.

	Cor.	fil.
Interese:		
dela cambii de bancã	7,969	07
dela imprum. pe obligațiuni 8,177-94		
dela împrumuturi hipotecare 8,390-08		
dela Cont-curent	3,368	70
Provisiuni	4,468	58
	27,905	74
	32,374	32

Poiana, la 31 Decembre 1903.

Ilie Dobrotã m. p.,
director executiv.

Ioan Prodan m. p.,
cassar.

Ilie Georgescu m. p.,
contabil.

Membrii direcțiunii:

Ilie Dobrotã m. p., Ioan Vlad m. p. Ioan Bozdog m. p. Ioan Prodan m. p. Nic. Gișe m. p. George Gișe m. p.
președinte.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în regulã și exacte.

Poiana, la 31 Ianuarie 1904.

Dominic Rațiu m. p.

Ioan Vlad m. p.

Ilie Nicõra m. p.

Dumitru Olariu m. p.

REVERENZI

se confecționezã
prompt și eftin
în croitoria
Petrașcu & Pãrau
Sibiu
strada poplãcii nr. 21.